

מדדי תוצאה משמעותיים לחולים (PROMs)

סיכום פיילוט בתחומים הקליניים: שבץ מוחי (STROKE), התקף לב (AMI) והחלפות מפרקים אלקטיביות



דר' אורה שמאי-רוסלר, דר' ענת עקה-זוהר, אופיר וורטהיים, נתנאל גולדשמידט, פרופ' שאול דולברג, פרופ' ירון ניב, פרופ' איל צימליכמן

התוכנית הלאומית למדדי איכות בבתי החולים, המחלקה לחקר שירותי רפואה
אגף בכיר לאיכות ובטיחות, משרד הבריאות

רקע: PROMs (Patient Reported Outcome Measurements), הינו סט שאלונים למילוי עצמי ע"י המטופלים, שמכסים מגוון תחומי מדידה הקשורים לאיכות החיים, ולדרגת פעילות המחלה, **מנקודת מבטו של המטופל**, וברלוונטיות לקבוצה הקלינית אליה משתייך. הכלי מותאם אליו, מתייחס לצרכיו הייחודיים, מאפשר מדידה שיטתית ויתרונו ככלי תומך החלטות. המטופלים מעורבים **בהגדרת התוצאים המשמעותיים והחשובים עבורם**, כגון: כאב, שינה, תפקוד בבית ובעבודה, ומאפשר למטפלים לשתתף בבחירת הטיפול המועדף לרצונותיהם ולצרכיהם, בהתאמה אישית.

מטרות: גיבוש מדיניות לשיפור איכות הטיפול, בהתאם לערך כפי שנתפש בעיני המטופל.

שיטות: במשרד הבריאות, מקימים מזה מספר שנים מערכת למדדי תוצאה המשמעותיים לחולים (PROMs), כנדבך נוסף של **התוכנית הלאומית למדדי איכות בבתי החולים**. הוגדר פיילוט עבור שבץ מוחי (STROKE) ואוטם חד בשריר הלב (AMI), שהוטמע ב-3 בתי החולים: רמב"ם, בני ציון וכרמל.

בהמשך בוצע פיילוט נוסף להחלפות מפרקי ירך וברך ב-4 מרכזים רפואיים: ברזילי, הדסה, שיבא ושמיר. השאלונים שנבחרו תורגמו ותוקפו באמצעות קבוצות מיקוד והוגדרו נקודות הזמן לשאלוני המעקב, שבוצעו טלפונית. שאלוני ה-Baseline מולאו פרונטלית בבתי החולים ע"י סוקרים של מב"ר, באמצעות טאבלט.

מימצאים

החלפות מפרקים: 2020-22

כ-2000 שאלונים לכ-700 מטופלים

שיפור בתפקוד, בכאב ובאיכות החיים חצי שנה לאחר הניתוח

שבץ מוחי והתקפי לב: 2018-19

282 שאלונים פרונטליים, ו-75 מעקב

החמרה בתפקוד הפיזי והבריאות הנפשית

SD	מוצע	N	ברך
18.61	41.07	361	לפני ניתוח
19.68	57.26	142	90 יום
20.46	62.92	287	6 חודשים
21.12	63.91	195	שנה

SD	מוצע	N	ירך
19.58	44.05	213	לפני ניתוח
22.46	67.56	95	90 יום
21.95	75.06	167	6 חודשים
19.78	74.01	99	שנה

AMI			CVA		
N = 46	מעקב 30 יום	Base-Line	N = 29	מעקב 90 יום	Base-Line
$\Delta = -3.55$ $p = 0.1470$	40.92	44.46	$\Delta = -16.87$ $p = 0.0017$	23.45	40.32
$\Delta = -7.70$ $p = 0.0467$	41.48	49.18	$\Delta = -12.22$ $p = 0.0158$	23.89	36.10

מסקנות: מדידת איכות הטיפול ופירסומה, מעלה את המודעות לחשיבות התוצאים, מאפשרת לתעדף התערבויות, ומהווה מנוע לשיפור איכות הטיפול והשירות הרפואי, תוך שקיפות. בעזרת שאלוני ה-PROMs מתאפשר מעקב אחר השינויים ברצף הזמן, והעצמת המטופל כחלק מהתפישה הכוללת **שהמטופל במרכז**.